

Asia: VN/33836/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hytejärjestämistehtävän valvonta).

Tämä lisäys on kannatettava.

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).

Tämä on hyvä lisäys ja selventää osaltaan valvontalain soveltamista. Kaikki ympärivuorokautinen palvelu ei välttämättä ole vaativaa sosiaalihuoltoa.

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

Lisäys on sinänsä kannatettava. Laissa säädettäisiin järjestäjän velvollisuudesta varmistaa se, että palveluntuottajien henkilöstöllä on riittävä kielitaito palvelujen tuottamiseksi kieli- ja muussa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Tämän järjestämistehtävän toteuttaminen ja suhde yksityisiin palveluntuottajiin vaativat kuitenkin vielä selventämistä. Suunnitelmallisilla valvontakäynneillä tilanne todetaan usein palveluntuottajan ilmoituksen mukaisesti. Käytännössä ongelmat tulevat näkyviin vain erilaisissa epäkohtailmoituksissa.

Huomioitavaa on, että tämä velvoite tulee olla työnantajalla, vuokratyövoiman osalta nimenomaan henkilöstövuokrausryityksellä – ei hyvinvointialueella.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)

Kannatettava muutosesitys. Tulisi kuitenkin arvioida, lisääntykö erityisesti pienten palveluntuottajien hallinnollinen taakka.

**Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista
(Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)**

Tämä muutos on tarpeellinen. Palvelunjärjestäjän on saatava välttämättömät tiedot ja selvitykset omavalvonnan toteuttamiseksi. Lastensuojelun osalta hyvinvointialueilla on ollut erilaista tulkintaa oikeudesta valvoa yksiköitä, joissa hyvinvointialueella ei ole järjestämisvastuuta.

Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi palvelunjärjestäjän oikeudesta saada ja käyttää salassapitosäännösten estämättä omavalvonnan toteuttamiseksi välttämättömiä asiakastietoja. Tämä muutos on tarpeellinen, koska tällä hetkellä perustetta ei suoraan ole luettavissa laeista.

**Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Omavalvonnan raportointi)**

Tämä muutos on tarpeellinen. Raportointi on työlästä ja monin paikoin manuaalista työtä. Muutos ei heikennä omavalvonnan toteuttamista käytännössä.

**Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)**

Kannatamme tätä lisäystä valvontalakiin. Lakia ei nykyisin sovelleta sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä vuokraaviin yrityksiin. Henkilöstöä vuokraavat yritykset eivät näin ollen ole lain tarkoittamia palveluntuottajia eikä niihin myöskään sovelleta omavalvontaan sisältyvää oikeutta ja velvollisuutta tarkistaa työntekijöiden rikosrekisteriote iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden sosiaali- ja terveyspalveluissa. Nykytilanne vaikeuttaa myös henkilöstöä vuokraavien yritysten mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueiden kilpailutuksiin, joissa on määritelty vaatimukseksi vuokrahenkilöstön rikosrekisteriotteen tarkastaminen. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita tulee suojata. Lainsäädännöllä on tarkoituksenmukaista edellyttää samoja asioita työntekijöiltä, riippumatta siitä, onko työnantajana hyvinvointialue, yksityinen palveluntuottaja tai henkilöstöä vuoraava yritys.

Korostamme kuitenkin, että tarkastusvelvollisuus tulee olla henkilöstövuokrausyrityksellä, ei hyvinvointialueella. Työntekijä voi työskennellä henkilöstöä vuokraavan yrityksen kautta usealla hyvinvointialueella, mutta työnantajana on vain yksi, vuokratyöyritys. Velvollisuuden tulee myös koskea tarkasti määriteltyä sote-tehtävää.

**Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)**

Ei kommentteja.

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

Kannatamme asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen toiminnan vakiinnuttamista ja tehtävien vahvistamista osana kansallista yhteistyötä.

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

Tämä on erittäin kannatettava muutos. Nykyisellään uusi sääntely olisi lisännyt hyvinvointialueiden hallinnollista työtä ja kustannuksia merkittävästi.

Muut kommentit esitysluonnoksesta

Esitysluonnoksen muutosehdotukset ovat pääosin perusteltuja ja kannatettavia. Sääntelyä on hyvä täsmentää, jotta valvonta olisi mahdollisimman sujuvaa. Sääntelyn vaikutukset hallinnollisiin tehtäviin ja lisäkustannuksiin tulisi arvioida. Valvonnan lisääminen ei kaikissa tilanteissa ole myöskään tarkoituksenmukaisin tapa varmentaa laadunhallintaa.

Tuomisto Kati

Pirkanmaan hyvinvointialue - Mika Kontio, konsernijohtaja